

Preek Rienk Klooster – 5 september 2010

Een belangrieke reden waaromme as ik de apostolische geleuvsbeliedenis nooit bruuk in een dienst, het te maeken mit de veurstelling van God as de ‘Almachtige’. Ik heb dat nooit zo geleufd en ik zol daor ok niet in geleuven kunnen. Want dan zol ik mien wark as predikaant en dan veural de pastorale kaante daorvan niet iens doen kunnen.

Ik zal prebereren om in mien preek dudelik te maeken dat tegen de veurstelling fan de God van Israël as de ‘Almachtige’ hiel wat bezwaoren binnen en ok dat et hielendal niet zoe’n biebelse veurstelling is.

Veur hiel wat meensken en veur hiel wat teologen is de veurstelling van God as de ‘Almachtige’ zoks as een axioma. Die nemen dat an veur een zekerhied waor niet an twiefeld wodden kan. Zo wodt de waorhied van de biebelse wonderverhaelen daor dan gewoonlik op baseerd. God is ommes almachtig en kan in principe alles. Hi’j is in staot om deur de natuurwetten henne te breken en zokzowat. ‘Bi’j God is alles meugelik’, heur ie dan wel es zeggen.

Mar wat is no krek ‘almacht’? Kunnen wi’j oons daor wat bi’j veurstellen? D’r het een filosoof west, die beweerde dat et woord ‘almacht’ op himzels neumen een begrip is zonder betekenis. Et is tegenstriedig in himzels en et heft himzels op. Want buten de Almacht blijft d’r ommes gien ruimte over veur een andere macht. En waor zol die Almacht dan nog macht over hebben kunnen?

Dat is iene om over nao te daenken.

Mar it berip ‘almacht’ ropt meer vraogen op.

Stel dat God ‘almachtig’ is, is Hi’j dan ok bunnan an de regels van de logica?

Zol de almachtige een sirkel maeken kunnen die vierkaant is; of een stok iezer maeken kunnen dat van hoolt is. Zol de Almachtige een stiene maeken kunnen, wel zo zwaor dat Hi’j himzels niet meer optillen kan? Ik bin et dus iens mit die filosoof die zee dat ‘almacht’ een begrip is dat mit himzels in stried is en toegelieke innerlik leeg. Dus on-zin.

Ik heb es naokeken hoe vaeke en waor God ‘Almachtige’ nuumd wodt. Dat gebeurt een keer as wat in et boek Genesis; hiel vaeke in et boek Job; in et NT haost niet, mar as et al veurkomt dan veural in et boek Eupenbaorings. En et is hiel opvallend dat Jezus nooit over God praot as de ‘Almachtige’.

In Genesis 35 hebben we dat bericht lezen over de verschiening van God an de aartvader Jacob. Op it verhael gao ik veerder niet in, mar zegt God

daor tegen him: 'Ik bin god de Almachtige'. Temeensten neffens de gangbaore vertaelings. In de Hebreeuwse grondtekst staot daor '*El Sjaddaj*', 'God *Sjaddaj*'. Dat woordtien '*Sjaddaj*' wodt deurgaons vertaeld as 'Almachtige'. Mar is dat wel de goeie vertaeling? Want wat betekent et letterlik? In mien hebreeuwse woordenboek staot: *Keine Erklärung is befriedigend. No explanation is satisfactory*. Mit aandere woorden: We weten niet wat dit Hebreeuwse woord betekent.

D'r is een verhael over een rabbi in de ooldhied, rabbie Simeon, die dat woord *Sjaddaj*, de heilige Godsnaeme, ok niet begreep. Et verhael vertelt dat hi'j een stiene in de hanen hat, waor dit woord op graveerd was. Rabbi Simeon ston te prakkezeren en te prakkezeren, mar hi'j kon d'r mar niet uutkommen. En doe inienen vul die stiene him uut de hanen op de grond, in twee stokken. Hi'j kreeg ze van de grond. En zo ston hi'j daor mit in de iene haand et stok daor '*sja*' op ston en in de aandere haand et stok mit '*daj*'. Hi'j keek van links naor rechts en van rechts naor links. En nog een keer. En inienen zag ie, as wodde et him ingeven, wat die naeme, die heilige Godsnaeme betekende: '*sja*' is 'die' en '*daj*' betekent ommers 'genog'. 'Die genog is', dat is de betekenis. Want Hi'j, de Ievige is ommes genog, veur mi'j, veur oons volk, veur oonze kiender. De joodse geleerden Aquila, Symmachus en Theodotion hebben in de twiede eeuw nao Kristus in heur Griekse vertaeling van de Hebreeuwse biebel alle drieje '*Sjaddaj*' vertaeld mit 'genog'.

Gemiente, ik bin d'r wel zeker van dat as '*Sjaddaj*' vanoolds vertaeld was mit 'genog' in plaets van mit 'almachtig', dat dat grote gevolgen had hadde veur et geleuve. Want hoevule meensken lopen d'r niet omme mit de veurstelling dat God in principe almachtig is. Dat die alles kan: ongelokken veurkommen, meensken in bescharming nemen, zieken weer beter maeken, dooien weer levend maeken en gao zo mar deur. Ja, Hi'j dot et vanzels niet altieten, allieneg mar as et Him in zien oneindige en onnaospeurlike wieshied goeddonkt. En wi'j meensken, wi'j moe'n oons daoronder daele geven. Want opstanig wodden, dat gefit gien pas. Ie heuren te berusten in jow lot. Vrome berusting, zo heurt et.

Mar now een peer kritische vraogen die bi'j ieder weldaenkend meenske opkommen.

Hoe is die almacht te riemen mit de goddelike liefde waor de biebel zo vol van staot? Want as God liefdevol is, waaromme lat hi'j dan goenend kreperen an kanker of an ms? Waromme binnen d'r dan natuurrampen, die protten slachtoffers maeken: dreugte, epidemieën, eerdbevings en overtromings. Veur iene die almachtig is, moet et gien grote keunst wezen om daor wat an te doen. Mar waaromme dot Hi'j dat dan niet?

Waaromme het Hi'j niet ingrepen in Auschwitz, in Sebrenica, in Ruanda en alles mar wat gewodden laoten?

Hoe kan een God, die een liefdevolle Heit hiet te wezen, zien kiender zo lieden laoten. Of Hi'j is niet almachtig, of Hi'j is niet liefdevol. Ien van beidend. Want as Hi'j almachtig weze zol, dan zol Hi'j ommes zomar ingriepen kunnen. Starker nog, as alles op eerde verloopt liekas Hi'j et in zien oneindige wieshied verlopen lat, dan het Hi'j et gebeuren ok nog zo beschikt. Moej' je dat es indaenken.

Misschien daenken goenend: Klooster, Klooster, ie bakken ze mar bruun vandaege.

Nee, ik bak ze niet bruun. Ik wies d'r allieneg mar op dat die veurstelling van een almachtige God, een hiele hoop kwaod daon het en nog dot. Et ropt alderhaande valse verwachtings op en grote teleurstellings. Krekt hierdeur binnen zovule meensken, die et ien en aander mitmaekt hebben in heur leven, in een geleufskrisis raekt en d'r niet weer uitkommen. Hoevule meensken ik niet tegenkommen bin, die tegen mi'j zeden: 'In zoe'n God, die zokke vreselike dingen toelat en ok noch de Veroorzaeker daorvan is, daor wil ik niks, mar dan ok hielendal niks meer mit te maeken hebben. Ze zuken et mar uut daor in de kärke. Echt, ik kom ze geregeld tegen. En wat moej' dan zeggen? Van mi'j kriegen ze altied geliek!

Want wat moej' zeggen aj' bi'j et bedde staon van een kankerpesjent. Moej' dan zeggen: Dit wodt jow van hogerhaand andaon? God zol jow hiel goed helpen kunnen, aj'mar goed bidden. Mar om iene of aandere reden maekt Hi'j jow niet beter. Ie moe'n je der mar bi'j daele geven? Moet ik in een starfhuus zeggen: Spieteg, mar et was bliekbaor de tied veur jim mem, jim heit, jow man, jow vrouw, jim kiend? God het et zo wild. Hi'j is de Almachtige, die alles beschikt? Hi'j wet wat goed veur oons is? Ik zol ze niet graeg de kost geven willen, die leven mit zoe'n godsbeeld, die zo geluven en die zo verkondigen. Ik vien et onpastoraal, onmeenslik, mar et is ok onkristlik, onbiebels. Ik zol et zels heidens numen willen.

De veurstelling van een almachtige God, de Albeschikker, et noodlot waar komt die weg? Niet iensen zo uut de joodse wereld (dat et daor niet leeft, durf ik niet te ontkennen), mar bi'jgeliiks wel uut de oosterse wereld: et oolde Griekenlaand (Moirā), de Romeinse wereld (Fortuna). Zo wodt deur hiel wat ok vandaege Allah beleefd as de Albeschikker en identificeerd mit et noodlot, dat je overkomt. Gien verkeerd woord daorover, want om mi'j maggen meensken geleuven wat ze willen. Elkenien het et volste recht om te geleuven in een God die almachtig is.

Zo het ok elkeniene hat ok et recht op zien eigen teleurstellings en geleufskrisis.

'El Sjaddaj', keine Erklärung ist befriedigend. Gien inkelde verklaoring voldot. Mar de vertaeling mit 'Almachtige' voldot mi'j zeker niet. Persoonlik hool ik et dan mar op de wieshied van die oolde rabbi Simeon, die de tekst vallen leut en zee: 'Sja' en 'daj'. Hi'j die genog is.

En now kom ik bi'j Jezus van Nazaret, die de Zeune van God nuumd wodt. Et is opvalend dat hi'j (die et weten kon), de hemelse Heit nooit ansprekt mit 'Almachtige' en ok nooit zo over Him praot. In niet iene van de vier evangelieboeken kommen we et woord 'God Almachting' dan ok tegen.

Dat hoeft oons ok niet te vernuveren, want wat Jezus oons leert over de hemelse Heit, is dat Hi'j veur alles 'liefde' is. Hi'j is de Goeie Huder, de Heit die mit diepe gevulens ommekiekt naor zien kiender. Daor wil ik in dizze preek dan ok veur alles op wiezen. Ik heb dat niet zels uutvunnen. Ik heb et uut de biebelse verhaelen en berichten. Mar veural heb ik dat van de Man van Nazaret.

Hi'j is veur oons een vaenster op de God. In Jezus zien we om zomar te zeggen, hoe God is. 'Wie mi'j zien het, die het de Heit zien', is een bekende uutspraoke van him. Alles wat Jezus oons leert, het te maeken mit et Godsriek van gerechtigheid, vrede en liefde. Et Godsriek, de warklikhied van diepe meenslikhied. Jezus gaot in zien leven die weg, mit alle konsekweensies die dat veur him het.

Et is krek zien kwetsberhied die oons opvaalt (niet zien almacht), et ofzien van geweld, et streven naor vrede. Hi'j is de Goeie Huder, die ooge het veur meensken, veural veur meensken die lieden en die d'r onderdeur gaon. En Hi'j ropt zien leerlingen op om him daorin nao te volgen in et doen van de wil van God, die hi'j zien Heit nuumt.

In zien eerste brief prebeert Johannes die bosschop deur te geven: 'Vrunden, laot oons mekere liefhebben, want de liefde komt van God; elkeniene die liefhet, is een kiend van God en kent God. Wie niet liefhet, kent God niet, want God is liefde'.

'God is Geest', lezen we bij diezelde Johannes. Hi'j is de Geest van et goeie: Heilige Geest. En as et al gaot over macht, dan gaot et over de kraacht van dizze Geest, die meensken bezielt en inspireert. Daor zullen we et mit doen moeten.

En now kom ik weer bi'j die joodse geleerden, die dat muuilike en mysterieuze woord *'El Sjaddaj'* vertaelden mit 'genog'. Want de Ievige, de

Allerhoogste die Abraham reup om mit Him op weg te gaon, is genog veur oons. De Ievige die et volk bevri'jde uut Egypte en pad wees deur de woestien naor et beloofde laand, die is genog veur oons. De Ievige, die et volk de Tora geven het, de Tien Woorden om daor mitmekere in recht en vrede neffens te leven, die is veur oons genog.

En as kristenen zeggen wi'j: De God die wi'j in et biezunder kennen leren deur wat Jezus oons leert en zien lat deur zien onderricht en deur zien leven, dat is genog. Wi'j hebben (gelukkig) gien God die as een almachtige Beschikker of as bliend Noodlot oons leven bepaolt. Wi'j geleuven in een God die barmhattig is en vol van genaode. Een Heit die de liefde zels is.

Dat is echt meer as genog. *'El Sjaddaj'*.